

EESTI VABARIIGI 100. SÜNNIPÄEVA TÄHISTAMISE TOETAMISEST

23. veebruaril 1918 Pärnus ja 24. veebruaril Tallinnas kuulutas Eestimaa Päästekomitee välja iseseisvusmanifesti. Praegu tähistatakse iga aasta 24. veebruaril Eesti Vabariigi aastapäeva. **Eesti Vabariigi Juubeli tähistamise periood on aprill 2017 kuni veebruar 2020.**

Eelmisel, 2017. aastal toimus Eestis Jänedal XXV rahvusvaheline majanduspoliitika teaduskonverents „Majanduspoliitika Euroopa Liidu riikides/ Die Wirtschaftspolitik in den EU/ Economic policy in the EU member states“ (29.06–01.07.2017), seega siis juubelikonverents. Jätkuvalt ilmus ka kolmekeelne (inglise, saksa, eesti) rahvusvaheline teadusajakiri "Estonian Discussions on Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused" (arvestades ka eelpublikatsioone, siis oli see meie ajakirjale möödunud aastal 25. aastakäik; käesoleval aastal ilmub ajakiri juba 26. aastakäiku ning kaheksandat aastat järjest kaks numbrit aastas!), kus samuti on kavatsatud Eesti Vabariigi olulist juubelit ära märkida.¹ Arvestades, et meie konverentsid on tavapärased toimunud juuni lõpus – juuli alguses, siis on meil Eesti Vabariigi Juubelit (EV100) võimalik kolmel aastal tähistada (2017–2019).

Lisaks on ka teisi toredaid võimalusi Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva tähistamiseks, näiteks: 2013. aasta sügisel sai allakirjutanu poolt mulda pandud ca 70 tammeteru oma ja lähedaste inimeste ühises maakodus Kaasiku talus (asukohaga Lääne-Virumaal Tapa vallas) kui ka Tallinnas Pirita-Kosel perekonna kodus. Tõrud olid pärit Pärnust, korjatud SPA Estonia juurest suure ja ilmselt juba päris vana tamme alt. Istutatud tõrudest olid järgmisel kevadel (2014) kokku ca 50 tükki tärnanud.² Edasiselt tuli vaid loota, et metssead, jänesed ja kitsed neile talumaal liiga ei teeks!? Tallinnas oli olukord parem, sest tärnanud taimi elukad ei ähvardanud. 2017 sügisel istutati maakodus alles jäänud taimed ümber nii, et 2018 kevadel need oma kavandatud püsikohtadesse viia ja istutada. Paraku langes osa istikuid 2018. aasta kevadeks ikkagi veel välja. Isikliku katsetuse korras Tallinnas Pirita-Kosel 2017 sügisel taimi ümber ei istutatud selleks, et need alles 2018 aastal juba „õigesse nõ päris-kohta“ istutada. 2018 suvi oli aga kuum ja kuiv! Ilmselt jääb võimalik istutamine 2019. aasta kevadesse? Eks aeg näitab kui arukas ja tulemuslik oli see tegevus.

---

¹ Ka käesolev lühiartikkel teenib seda eesmärki.

² Tagasiteel rahvusvaheliselt teaduskonverentsilt Kreekas (Kallithea, 18.–25. september 2013) ning olles läbisõidul Kiievis (kohtudes oma sealsete heade sõpradega ja seejärel lennates Tallinnasse), ööbisin päris heas hotellis peatänaval Krešatikul. Hotelli lähedal korjasin maast sealsete tuntud ja kuulsate kastanite alt kuus kastanimuna ning katsetusena istutasin neist kolm oma koduaeda Pirita-Kosel Tallinnas ja kolm maakodu aeda Kaasiku talus Lääne-Virumaal. Loodetud üllatusena (kuna Eesti ja Kiievi kliima on siiski väga erinevad ning vahemaa pikk!) nägin järgmisel kevadel, et kõik taimed on tärnanud. Ka kastaniistikud olid kevadel 2018 kavas nende püsikohta ümber istutada. Olgu needki puud, kastanid, samuti pühendatud EV 100 sünnipäevale ning olgu nad ka lisasümboliks Eesti ja Ukraina edasistele headele suhetele.

Allakirjutanu reageeris 2013. aasta 2. detsembril Eesti Vabariigi Riigikantselei ajakirjas „Metsamees“ üleskutsele „100 tamme“ istutamiseks EV 100 sünnipäeva tähistamisel ja registreerus vastavalt soovitul. Olles Eesti Vabariigi kodanik, võiks loota, et selline väike tegevus ja kaasaminek on ehk üks tagasihoidlikest panustest ja kohustustest Eesti Vabariigi heaks ning meie riigi paremaks muutmisel.

Valitsuse infonõuniku ja Eesti 100 tamme projektijuhi poolt saadeti allakirjutanule 11. detsembril 2013 e-mail, kus allakirjutanu otsusele-ettepanekule üleskutsega ühineda, vastati igati toetavalt: „Väga tore, et olete otsustanud samuti 100 tamme parkide rajamisega ühineda. ... Kui ... soovite rajada oma pere või suguvõsa tammikut, siis ei pea seal tingimata olema täpselt sada tamme. Hea meelega lisaksime teid ka tammikute rajajate nimekirja ...“

Sügisel 2015 informeeris allakirjutanu meie kavandatavatest sündmusest-konverentsidest-ajakirjast ka Eesti Vabariigi Riigikantseleid kui sünnipäeva koordineerijat ning meie kavandatud tegevusi aktsepteeriti nende poolt!

Ka EV100 korraldustoimkonna poolt 14.09.2017 saadetud e-mailis kinnitati veelkordselt – „EV100 toimikond on teie kingituse "Tammed Kaasiku tallu" üle vaadanud ja selle igati heaks kiitnud! Teie kingitus ei ole veel ev100.ee lehel avalik. Selleks, et kingitus muutuks kõigile nähtavaks, palume teil täita ... Aitäh ja soovime teile palju jõudu ning edu kingituse elluviimisel!“ Allakirjutanu poolt korrigeeriti seejärel pakutud kingituse nime (kuna anti võimalus kogu kingituse põhjendust täiendada ja lahti seletada), olles lõpliku nimega: „Tammed Kaasiku tallu (+ istikud-kingitused ka oma sõpradele, tuttavatele ja huvilistele)“.

EV 100. sünniaastal oli kavas istikud osaliselt oma taluhoonete ümber olevale, 1999. aasta augustis lähedaste ja sõprade kaasamisega metsatalu-maakodu rohumaale rajatud parki istutada (allakirjutanu tähistas siis oma 50. sünnipäeva ning rajatavasse parki istutati erinevaid okaspuid paljudest päritolumaadest!) ning olemasolevat parki ka nn mikrotammikuga laiendada. Olemasolev minikaasik on allakirjutanu poolt koos emaga³ oma Kaasiku talu pargi territooriumile viie-kuue aasta eest juba rajatud (kuigi, metssead, kitsed, hiired ja jänesed on seda tublisti kahandanud-harvendanud!).

Kuna kõik istikud ei mahu niikuinii talu rohumaale-parki, sest tamm võtab suureks kasvades palju ruumi, siis hulk istikuid oli ette nähtud ka sealsetele naabritele, sõpradele, tuttavatele ning huvilistele kinkida (eeldusel, et neil on oma aiamaal või talumaal sedavõrd rohkesti vaba pinda, et edaspidi suureks kasvavad tammed tüliks ei muutu!?).

---

³ Artikli kirjutamise ajal täitus ema Salme¹ 91 eluaastat (11.12.2017; sündinud: 11.12.1926 Järvamaal Ambla kihelkonnas Ambla aleviku lähedal /ca 5 km/, Räsna külas /Räsna mõis/ Nõlva talus /täna – Lääne-Virumaa, Tapa vald/)! Meie ajakirja ilmumise järel 2018, täitub emal loodetavasti ka 92. eluaasta. Isa Arved² il täitus käesoleval aastal 92 eluaastat (18.07.2018; sündinud: 18.07.1926 Järvamaal Ambla kihelkonnas Ambla lähistel /ca 12 km/, Karkuse külas /Karkuse rüütlimõis/ Kreegi talus/täna – Lääne-Virumaa, Tapa vald/). Vanaisa Jaan Raudjärve Kreegi talu oli meie tänase Kaasiku talu naabertalu. Vaatamata isa-ema kõrgele vanusele ja terviseprobleemidele oleme koos seni kenasti ja optimistlikult hakkama saanud.

Kuna oleme koos paljude heade kolleegidega nii Eesti kui teiste riikide ülikoolidest seni 26 korral (1984, 1994–2018) rahvusvahelist majanduspoliitika teaduskonverentsi Eestis korraldanud, siis tekkis täiendav idee ka konverentsi senistes korralduskohtades (Värskas ja Jänedas) mais 2018. aastal (vastavalt ilmastikule) meie konverentside toimumise jäädvustamiseks tammesid istutada (maoamanikega toimunud eelläbirääkimised toimusid septembris 2017 ning tagasiside oli positiivne)⁴.

Eelmisel, 2017. aasta XXV juubelikonverentsil Jänedal alustatud male minivälkturniiri ja loodetavasti ka edaspidistel konverentsidel jätkatavat tagasihoidlikku sama malesündmust võiks samuti seostada Eesti Vabariigi Juubeliga. Miks mitte, kui eelmisel aastal meenusime maailmakuulsat Paul Kerest, siis edaspidi sobiks hästi kokku ka EV100 ja legendaarne Paul Keres (2016–1975). Malegeenius Paul Keres on Eestile palju head teinud ja kuulsust toonud – ta on kindlasti väärt, et teda ka seoses EV100 sündmustega heade sõnade ja tegudega meenutada. Kindlasti oli tema elu Eestile elatud elu!

Koos oma kolleegidega loodab allkirjutanu kõigi eeltoodud tegevustega pisutki kaasa aidata Eesti Vabariigi sünnipäeva tähistamisele. Aga samuti nii oma taluhoonete ümbruse kui ka üldse Eesti maastiku kaunimaks muutmisele. Kõike seda soovime ka teistele tublidele eestimaalastele ning meie sõpradele ja külalistele!

Kõigi seni toimunud konverentsidega, varem ilmunud artiklite kogumikega kui nüüd ilmuvate ajakirjadega on korraldajad ja toimkonnad püüdnud toetada teaduse ja kõrgkooliõppe arenguid juba algusaastatest alates nii Eestis kui mujal. Loodetavasti on enesele kasulikkud leidnud nii õppejõud ja teadlased kui üliõpilased ja doktorandid, aga samuti teised huvilised. Toetades nii teadustööd kui õppetegevust, on olnud võimalik ka

---

⁴ **Värskasse** (majanduspoliitika konverents toimus seal 20. korral), Värskas Sanatooriumi ASi kõrval, Värskas lahe ääres pargi legendikule istutati tammed neljapäeval 3. mail 2018, sanatooriumi pearaamatupidaja Viktoria Laanelind'i juhatamisel siis kui pidulikult tähistati sanatooriumi asutamise 38. aastapäeva.

Jänedale (2018. aastal toimus rahvusvaheline majanduspoliitika teaduskonverents kahekümne kuendat, Jänedal kuendat korda) istutati tammed Jänedas Mõis OÜ tegevdirektor Enno Must'a istutuskohade eeskaevamisel ajaloolise Piibe maantee ääres Jänedas suure tiigi kaldale, inimeste hulgas populaarse toilitlustus- ja peokoha – käsitöönäituste hoone „MustaTäku Tall“ kõrval-otsa, reedel 11. mail 2018.

***

Kuna 2018. aasta suvekuud olid erakordselt kuivad, pea vihmatud ja soojad, õhutemperatuur kohati 30° C ja rohkem, siis osa tammede istutamine jääb nii oma talu parki kui mujale, sh sõprade juurde, 2019. aasta kevadesse. Vajalik on ju istutatud tammesid esialgu pidevalt kasta (eriti kuival ajal kui vihma ei saja), aga pikaajaline viibimine talus vaid tammede kastmise pärast polnud paraku võimalik, sest ka teised tegevused ootasid ja on järjekorras. Seega tuleb ühe osa tammede istutamine kahjuks edasi lükata! Aga ka 2019. aasta on veel Eesti Vabariigi juubeli tähistamise aasta!

2018 augustis-septembris Saksamaal olles õnnestus nii põhjas, Warderis kui Frankfurts (Main) korjata paarkümmend tammeteru selleks, et need Eestis mulda panna (tammed kasvavad ja nende tõrud on ju Eestist kaugel geograafiliselt, erinevad on ka kliimaatilised tingimused). EV100 aastal on nad korjatud ja istutatud! Eks näeb, mis neist saab!?

Eesti arengule kaasa aidata. Seega usub allakirjutanu asjaosaliste toimekondade nimel, et küllalt pika konverentside seeriaga ja kogumike-ajakirjade publitseerimisega on antud ka kõigi osalejate ning autorite omapoolne tagasihoidlik panus ja kingitus Eesti Vabariigi 100 sünnipäevaks!

Palju õnne, edu, häid kordaminekuid, pikka iga ja võimalikult palju õnnelikke Sinu inimesi – Eesti Vabariik!

September 2017 – veebruar-september 2018
Tallinnas, Pirita-Kosel ja Lääne-Virumaal, Tapa vallas Kaasiku talus

Lugupidamisega, konverentsi ja ajakirja toimekondade, autorite ning osalejate nimel,

Teie Matti Raudjärv

***

PS: 17. septembril 2018 täitus 100 aastat ka eestikeelse rahvusliku Tehnikaülikooli algusest Eestis. Loomulikult, olles ise Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ⁵, endise Tallinna Polütehnilise Instituudi) majandusteaduskonna vilistlane (Alumni) aastast 1974, ergutas allakirjutanu nii meie rahvusvahelisel majanduspoliitika teaduskonverentsil (XXVI, 2018) osalejaid kui ka kolmekeelse rahvusvahelise teadusajakirjaga *Estonian Discussions on Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väätlused* (aastal 2018 ilmub juba 26. aastakäik) seotud inimesi ja autoreid nii olulist tähtpäeva meeles pidama ja tähistama, sh ka tammede istutamisega Eestimaale.

Seda püüab ka allakirjutanu oma endiste lugupeetud rühmakaaslaste seas ja nimel, erialal „Teeninduse ökonomika ja organiseerimine“ (nn TL-eriala; teine lend, aastatel 1969–1974; tolleaegne „Teenindusökonomika kateedri“ esimene juhataja /1970–1978/ oli legendaarne ning äärmiselt vitaalne, sõbralik ja seltskondlik majandusteadlane ning -praktik, dotsent majanduskandidaat Juhani Väljataga /1932–1982/; pärast tema siirdumist Eesti Infoinstituudi direktoriks aastal 1978, valiti kateedrijuhatajaks dotsent geograafiakandidaat Sulev Mäeltsemees/ kes oli juhataja aastatel 1978–1986/; hiljem olid juhatajateks dotsent majanduskandidaat Ardo Kamratov /1986–1990/ ja dotsent majanduskandidaat Rein Lumiste /1991–1992/; seejärel kateeder suleti seoses TTÜs toimunud struktuurireformi ja uute õppekavade tõttu), aga ka teiste selle eriala vilistlaste ning samuti heade, kõigi aastal 1974 lõpetanute-vilistlaste hulgas, teha. Arvan-usun, et minu suurepärase ülikooli- ja õpingukaaslasel on eelnimetatuga nõus ning toetavad seda olulist sündmust!

Palju õnne, edu, jaksu, arukaid ja viljakaid diskussioone ning edasisi silmapaistvaid saavutusi nii õppe- kui teadustöös, aga samuti arendustegevustes – Sulle, kallid *alma mater!*

M. R.

---

⁵ 17. septembril 2018 (siis toimus päeval TTÜ peamaja aual Mustamäel TTÜ akadeemiline aktus ja õhtul Alexela Kontserdimajas Estonia puiesteel Tallinna kesklinnas Pidulik kontsertvastuvõtt ca 1700 inimesele) anti teada, et ametlik Tallinna Tehnikaülikooli lühend on nüüdsest **TalTech** (endine lühend oli TTÜ), seda nii Eestis kui rahvusvaheliselt. Kuivõrd edukalt see lühinimetus ka käibesse läheb, näitab aeg?